

Hallintosäännön päivittäminen

Kunnanhallitus 25.11.2024 § 245

243/00.01.01.00/2020 Hallintosääntö muutokset 2020

Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Jokaisessa kunnassa on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain 90 §. Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja muutoksista. Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalain 90 §:ssä luetellaan. Sanalla "tarpeelliset" korostetaan hallintosäännön sisällön joustavuutta. Voidaan harkita, tarvitaanko toiminnan ohjaamiseen hallintosäännön määräystä. Sana "ainakin" ilmaisee, että luettelo ei ole tyhjentävä.

Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalalla tarkoitetaan kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä tai joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päättäessään hallintosäännöstä, valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvalan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen.

Kunnan johtaminen jakaantuu poliittiseen johtamiseen ja ammattijohtamiseen. Poliittiseen johtamiseen kuuluu tavoitteenasettelu sekä päätöksentekoa ohjaavien linjausten tekeminen. Ammatillinen johtaminen on poliittisen päätöksenteon apuna toimivan valmistelu- ja täytäntöönpano-organisaation johtamista. Johtamisvastuussa olevien roolien tulisi olla selkeät, ja johtamisen rakenteiden ja toimintatapojen määriteltäviä ja niihin on sitouduttava. Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan keskeinen ohjausväline. Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Kuntalaisten tulee pystyä hallintosäännöstä tarkistamaan kenellä toimivalta missäkin asiassa on.

Kuntalaissa ei säädetä hallintosäännön voimaantulosta. Voimaantuloon sovelletaan päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa 143 §. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei ole vielä saanut lainvoimaa, jollei oikaisuvaatimus tai valitus päätöksen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi. Hallintosäännöllä järjestetään kunnan sisäistä hallintoa ja toimintaa. Tämän vuoksi on katsottu, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, hallintosääntöä hyväksyessä tai muutettaessa on samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

Suomen Kuntaliitto on laatinut [mallin](#) kunnan hallintosäännöksi. Hyväksyttäväksi esitettävä hallintosääntö on pääosin kuntaliiton hallintosääntömallin mukainen mutta koska hallintosääntö on myös toiminnan ohjausväline, Tohmajärven kunnan hallintosääntö huomioi tohmajärveläisen toimintatavan ja resurssit. Kuitenkaan hallintosääntö ei ole ikinä valmis, vaan muutokset ja hallintosäännön päivittäminen ovat osa normaalia kunnan toimintaa. Hallintosäännön päivittämisen tarve syntyy, kun lainsäädäntöön, organisaatioon, toimintatapoihin tai toimintaympäristöön tulee muutoksia. Hallintosääntöä päivitetessä on syytä aina varmistaa myös hallintosäännön selkeys ja ajantasaisuus.

Tohmajärven kunnanvaltuusto on kokouksessaan 17.6.2024 § 30, että talouden sopeutuskeinona henkilöstöjaosto lakkautetaan seuraavan valtuustokauden alusta. Tämä tarkoittaa, että henkilöstöjaoston toimivalta henkilöstöasioissa jakaantuu kunnanhallituksen ja operatiivisen johdon kesken. Edelleen valtuusto on kokouksessaan 9.9.2024 § 41, että kunnanhallituksen henkilöstöjaosto

lakkautetaan 1.6.2025 alkaen. Tohmajärven kunnan henkilöstöjaosto on käsitellyt hallintosääntömuutoksia henkilöstöjaoston toimivallan uudelleen jaon osalta kokouksessaan 18.11.2024 § 40.

Tohmajärven poliittisten ryhmien palaverissa on keskusteltu Tohmajärven kunnanvaltuuston kokoonpanosta. Ryhmissä esille tuotu valtuuston kokoonpano 23 valtuutettua on toteutettu valtuuston päätöksellä 9.9.2024 § 41, niin että valtuutettuja on 27 kappaletta 31.5.2025 saakka ja 1.6.2025 alkaen 23 kappaletta.

Ryhmissä on tarkasteltu myös lautakuntien määrää. Lautakuntien määrä ja lautakuntien jäsenmäärä pysyvät ennallaan: tarkastuslautakunta 5 jäsentä ja keskusvaalilautakunta 5 jäsentä. Kunnanhallituksen, ympäristölautakunnan ja sivistyslautakunnan osalta jäsenmäärät pidetään myös ennallaan (7 jäsentä).

Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja kaikkien lautakuntien puheenjohtajien määräksi esitetään 1 + 1 (puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja) eli poistetaan 1 varapuheenjohtaja kunnanvaltuustosta ja kunnanhallituksesta. Varapuheenjohtajille ei seuraavalla valtuustokaudella makseta erillistä puheenjohtajakorvausta (vuosikorvaus). Myös kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajien puhelinkorvaus poistetaan.

Muutetaan, että kunnanhallituksen on vuosittain jatkossa esitettävä toukokuun loppuun mennessä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä aloitteista. Talouden sopeuttamisen keinoina on vuonna 2025 tarkoitus vähentää valtuuston kokouksia ja vähentäminen olisi vuosikello huomioiden helpointa huhtikuun valtuuston kokouksesta. Sama koskee kansalaisaloitteista sekä toimivallan siirtämispäätöksistä pidettävää luetteloa. Muutetaan velvoita käsitellä huhtikuussa velvoitteeksi käsitellä toukokuussa.

Tohmajärven kunnanvaltuusto on [11.11.2024 § 56](#) päättänyt pidättää Tohmajärven kunnalla itsellään ratkaisuvallan kiinteistöveron vapauttamista koskevista asioista. Voimassa olevan hallintosäännön 23 § 29 kohdan mukaan kunnanhallitus päättää vapautuksen tai lykkäyksen myöntämisestä kunnallisveron sekä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksun suorittamiseen siten, kuin siitä on säädetty. Täsmennetään määräystä, että myös kiinteistöverosta vapauttaminen sisältyy 1.1.2025 kunnanhallituksen toimivaltaan.

Tohmajärven kunnan poliittiset ryhmät ovat tuoneet esille, että vanhusneuvostoon tulisi jatkossa valita kunnan edustajiksi yksi viranhaltija/työntekijä ja yksi kunnanhallituksen edustaja ja lautakuntien edustuksista tulisi luopua. Vanhusneuvoston kokoonpanosta ei ole säännelty hallintosäännössä vaan kunnanhallituksen vahvistamassa vanhusneuvoston toimintasäännössä [KH 13.11.2023 § 296](#).

Toimintasäännön 3 §:ssä sanotaan, että kunnanhallitus nimeää kunnanhallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä kunnan asiantuntijaedustajat. Kunnanhallitus pyytää seurakuntaa, eläkeläis-, vanhus- ja veteraanijärjestöjä, sekä muita asianomaisia järjestöjä nimeämään edustajan vanhusneuvostoon. Kunnanhallitus pyytää, että Siun sote, sivistyslautakunta ja ympäristölautakunta nimeävät edustajan ja varaedustajan vanhusneuvostoon. Vanhusneuvostossa on 4–10 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen sekä kunnan asiantuntijaedustajat. Vanhusneuvoston toimikausi on sama kuin kunnanhallituksen toimikausi (4 vuotta). Jos vanhusneuvoston kokoonpanoa halutaan muuttaa seuraavalle valtuustokaudelle, on kunnanhallituksen käsiteltävä toimintasääntö uudelleen.

Erilaiset nimeämispäätökset on koettu ainakin kunnanhallituksessa työllistävinä mutta selkeää linjaa, mitkä nimeämiset voitaisiin delegoida alemmas, ei ole syntynyt. Tässä jouhevin tapa olisi tehostaa toimielinten työskentelyä siten, että sitä mukaan delegoitavissa olevia nimeämispäätöksiä tulee, toimielin tekee delegointipäätöksen. Käytännössä siis esimerkiksi kunnanhallitus asettaessaan

vanhusneuvoston valtuustokauden alussa voisi samassa yhteydessä tehdä päätöksen, siirtää nimeämiset alaiselleen viranhaltijalle jatkossa. Päätös voisi olla määräaikainen valtuustokauden loppuun saakka.

Muutoksia esitetään pykäliin: 1, 8, 23, 26 a, 27, 77, 114, 145, 134, 152.

1 § Hallintosäännön soveltaminen: Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, hallintosääntöä hyväksyessä tai muutettaessa on samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

8 § Kunnanhallitus ja henkilöstöjaosto: Poistetaan määräys toisesta varapuheenjohtajasta seuraavan valtuustokauden alusta alkaen.

23 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta: Lisätään kunnanhallitukselle uusi kohta 41. vastaa kunnan työterveyshuollon, yhteistoimintajärjestelmän ja työsuojelutoiminnan keskitetystä järjestämisestä. Lisätään kunnanhallitukselle uusi kohta 42. vastaa kunnan henkilöstö- ja työnantajapolitiikasta. Lisätään kunnanhallitukselle uusi kohta 43. päättää kunnan palkkausjärjestelmän periaatteista. Lisätään kunnanhallitukselle uusi kohta 44. hyväksyy yksittäisten työntekijöiden ja viranhaltijoiden palvelussuhderiitoja koskevat sopimukset. Muutokset astuvat voimaan 1.6.2025 alkaen.

Täsmennetään määräystä, että myös kiinteistöverosta vapauttaminen sisältyy 1.1.2025 kunnanhallituksen toimivaltaan.

26 § Viranhaltijan tehtävät ja toimivalta: Lisätään hallintosääntöön kunnanjohtajalle uusi kohta 3. hyväksyy ja irtisanoo paikallisesti neuvotellut virka- ja työehtosopimukset. Lisätään hallintosääntöön kunnanjohtajalle uusi kohta 4. nimeää työsuojelupäällikön. Muutokset astuvat voimaan 1.6.2025 alkaen.

27 § Toimivallan edelleen siirtäminen: Muutetaan, että kunnanhallituksen on vuosittain jatkossa esitettävä toukokuun loppuun mennessä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä aloitteista. Talouden sopeuttamisen keinoina on vuonna 2025 tarkoitus vähentää valtuuston kokouksia ja vähentäminen olisi vuosikello huomioiden helpointa huhtikuun valtuuston kokouksesta.

77 § Valtuuston toiminnan järjestelyt: Poistetaan toinen varapuheenjohtaja 1.6.2025 alkaen.

114 § Valtuutettujen aloitteet: Muutetaan, että kunnanhallituksen on vuosittain jatkossa esitettävä toukokuun loppuun mennessä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä aloitteista. Talouden sopeuttamisen keinoina on vuonna 2025 tarkoitus vähentää valtuuston kokouksia ja vähentäminen olisi vuosikello huomioiden helpointa huhtikuun valtuuston kokouksesta.

134 § Esittelijät: Poistetaan henkilöstöjaoston esittelijä hallintopäällikkö esittelijäluettelosta 1.6.2025 alkaen.

145 § Aloitteen käsittely: Muutetaan, että kunnanhallituksen on vuosittain jatkossa esitettävä toukokuun loppuun mennessä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä aloitteista. Talouden sopeuttamisen keinoina on vuonna 2025 tarkoitus vähentää valtuuston kokouksia ja vähentäminen olisi vuosikello huomioiden helpointa huhtikuun valtuuston kokouksesta.

152 § Vuosipalkkiot: Varapuheenjohtajille ei seuraavalla valtuustokaudella makseta erillistä puheenjohtajakorvausta. Myös kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajien puhelinkorvaus poistetaan.

Esityslistan liitteenä on Tohmajärven kunnan hallintosääntö.

Asian valmistelija

hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy hallintosäännön ja esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi hallintosäännön ja päätti esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.
